

Op zoek naar het ongezegde

Rietvlechten op het niveau van beeldende kunst. Stéphanie Jacques laat het zien in Noordwolde.

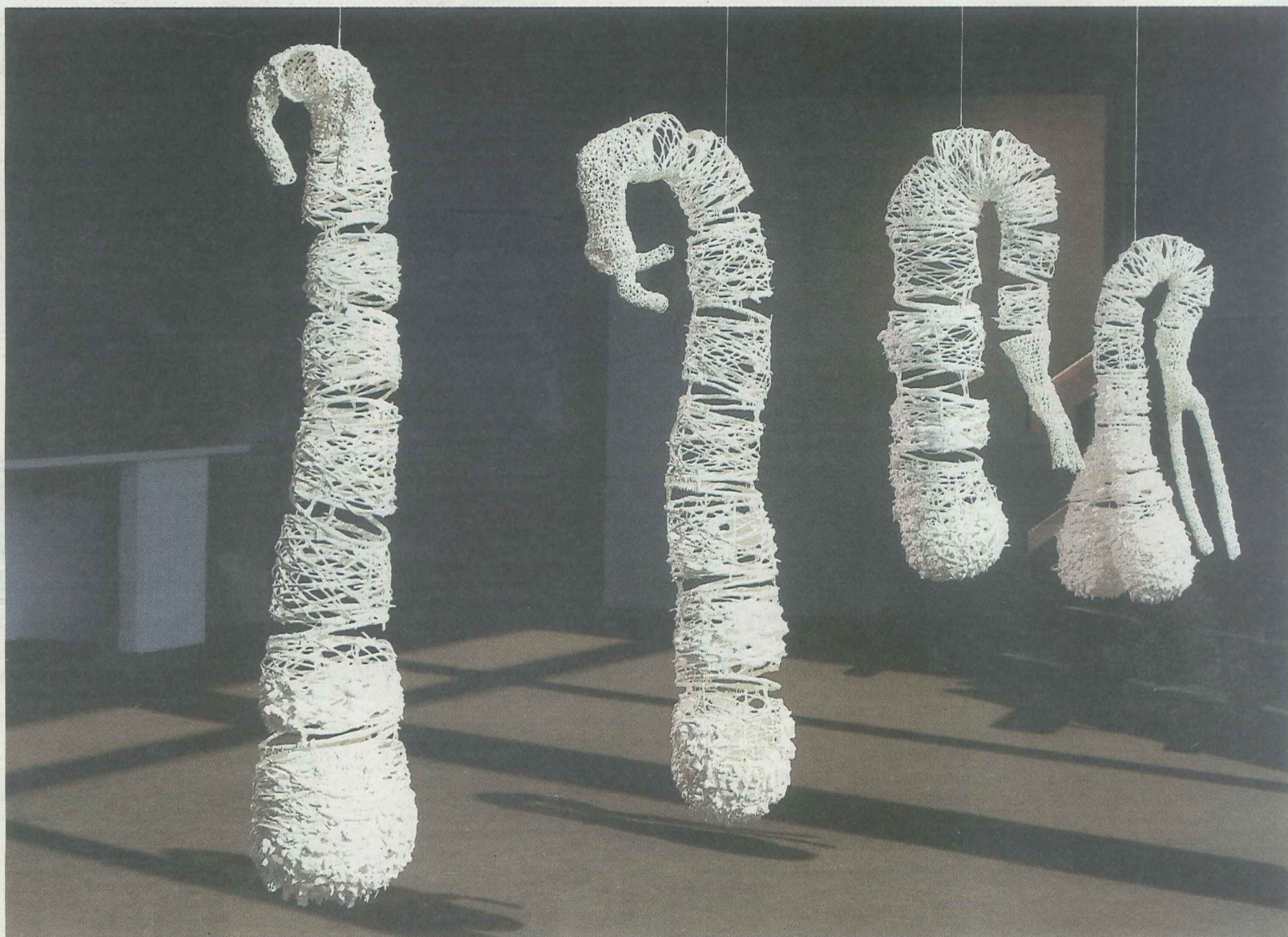
SANDRA BOS

Een jonge vrouw loopt een witte ruimte binnen. Ze is gekleed in een rieten jurk. Terwijl ze beweegt, ontdoet zij zich van de jurk zoals een slang zijn oude huid aflegt. Wat overblijft is een leeg omhulsel, waarmee de vrouw al dansend een schaduwspel speelt.

Deze videoperformance, *Se contenter des ombres* (Tevreden zijn met de schaduwen), is het eerste dat je ziet als je de expositieruimte van het Vlechtmuseum in Noordwolde binnen loopt. De videoperformance toont vier filmpjes waarin beeldend kunstenaar Stéphanie Jacques speelt met objecten die zij heeft gevlochten van riet en van rubber. Jacques tilt het ambachtelijke rietvlechten naar het niveau van beeldende kunst in haar werk. De tentoonstelling *Metonymie & Co* is het indrukwekkende resultaat van Jacques' zoektocht naar het ongezegde.

Enkele jurken hangen er. Gevlochten zijn ze, deels met de vlechttechniek coiling. Van natuurlijke materialen zoals wilg, maar ook met koperdraad, zoals het object *Mains Gauches* (Linkerhanden). Het oogst bewondering, het opengewerkte gevlochten koperdraad in de vorm van twee armen. Twee jaar heeft Jacques over dit werk gedaan.

Verderop in de ruimte staat en hangt vlechtwerk dat er door Jacques' bewerkingen met gesso en pleister eerder uitziet als sculpturen dan als vlechtwerk. Alleen daar waar de delen wilg onbedekt zijn gelaten, zien we de ambachtelijke basis van Jacques' fragiele en opengewerkte



De tentoonstelling *Metonymie & Co* is het indrukwekkende resultaat van Stéphanie Jacques' zoektocht naar het ongezegde. FOTO JEAN-PIERRE RUELLE

sculpturen. Soms zijn ze gedeeltelijk onbedekt, soms geeft Jacques aan de witte sculpturen een toevoeging, zoals een rieten pompoenrokje.

Het lijken, net als de jurk in de videoperformance, afgelegde omhulsels, uitwendige geraamtes, waarin eens een wezen heeft gewoond. Slechts de vorm waarin ze zijn achtergelaten, verwijst nog naar de bezieling die de objecten ooit hebben gehad. Ze zijn blijven staan en blijven hangen in de vorm die ze kregen toen ze werden uitgetrokken.

Daarmee heeft Jacques' werk ook

zijn wortels in haar persoonlijke geschiedenis. Zij had een ernstige vorm van scoliose, een vervorming van de wervelkolom. Als puber droeg zij corsetten en gips om de wervelkolom te corrigeren. Haar eigen 'uitwendige geraamte' verhulde zij door jurken te dragen. Na een operatie kon zij eindelijk haar eigen, beklemmende tweede huid afleggen.

Het werk bestaat veel uit vrouwelijke vormen, uitgerekte lange jurken, uitgerekte lichamen en delen van lichamen, zoals de series *Sauva-*

ge en *Métonymie*. Jacques stelt vragen over verlangen, over tekorten, over identiteit. Dat is, zo zegt zij zelf, aanwezig in de objecten, maar wordt er niet door gerepresenteerd.

Jacques' beeldtaal verwijst naar de metonymie, een stijlfiguur waarbij je niet rechtstreeks zegt wat je bedoelt, maar een woord gebruikt dat ermee te maken heeft, zoals 'een glas drinken': je drinkt immers de inhoud van een glas en niet het glas zelf. Het gaat Jacques om het ongezegde, om dat wat niet, of niet meer is te zien: de lege, maar omhulde

ruimte. Als schaduw krijgt het object een andere, nieuwe vorm, een nieuw leven, zoals Jacques in de videoperformance laat zien. Jacques appelleert aan het onbewuste, aan hoe het uit zichzelf verbindingen legt door wat het oog waarneemt en door hoe iets zijn plaats in de ruimte inneemt.

Stéphanie Jacques: *Métonymie & Co*. Te zien t/m 28 februari 2015. Nationaal Vlechtmuseum, Mandehof 7, Noordwolde, 0561 431 885. Open: dinsdag-vrijdag 11 tot 17 uur, zaterdag en zondag 13 tot 17 uur.

gewikt gewogen

'Nico': roem en zelfvernietiging

Plaats: Stadsschouwburg, Groningen. **Gebeurtenis:** Icons, dansvoorstelling van Scapino Ballet. **Belangstelling:** ongeveer 380 personen. **Nog te zien:** 1 november, Drachten. ★★★★★

Choreograaf Ed Wubbe houdt zijn fascinaties niet verborgen. *Songs For Drella* van bijna vier jaar geleden (en begin volgend jaar weer op tournee) was een eerbewijs aan kunstenaar Andy Warhol. *Nico*, uit 1997, ging over de gelijknamige zangeres, afkomstig uit dezelfde kringen: die rond de uiterst invloedrijke band Velvet Underground. *Icon/Nico* is een soort remake van dat ballet.

Ze werkte, en sliep, met de grootten der aarde, en rilde die ambities in voor een cultstatus, zelfvernietigingsdrang en een stapeltje even prachtige als ontoegankelijke platen, bijna dood gezongen als berichten uit een schemerwereld.

Wubbe laat verschillende Nico's opdraven, in verschillende stadia van haar ontwikkeling tot icoon. De symboliek is soms wel heel vet, zoals in het slotdeel, waarin de verloren onschuld wordt verbeeld op de tere tonen van haar *My Funny Valentine*.

Icon/Nico heeft beslist zijn momenten. Maar die schoonheid sterft te vaak in het slotdeel, waarin dat Wubbe de hypnotiserende monotonie benadert van de beste muziek uit de Velvet Underground-as.

Dan is *Wolf* van de jonge Ifamar

Serussi Sahar, de kersverse Scapino-huischoreograaf, een stuk frisser en opwindender. Ook hier is het iconen-thema te herkennen, maar dan wel anders. Een stel dansers in wit ondergoed draait en sjeest in alle mogelijke configuraties over het podium, met overrompelend effect.

En soms is hun domein de grootstedelijke dansvloer (met bijpassende beats), waar iedereen voor even zijn eigen icoon kan zijn.

Die gedachte, ooit verwoord door Andy Warhol met zijn kwartiertje roem, is ook de leidende gedachte achter *15 Minutes Or Less* van Felix Landerer. Maar veel verder dan weer die overdadige symboliek, een paar aardige massascènes en veel gefriemel komt hij niet.

JACOB HAAGSMA

Televizier-Ring voor 'Flikken Maastricht'

AMSTERDAM *Flikken Maastricht* (TROS) heeft dit jaar de Gouden Televizier-Ring 2014 gewonnen voor beste tv-programma.

Zangeres Ilse DeLange maakte de winnaars gisteravond bekend tijdens het 49e Televizier-Ring Gala in theater Carré in Amsterdam. De politiserie versloeg met 46 procent van de stemmen *Penoza* (KRO) en *Syndroom* (RTL 4), die eveneens in de race waren voor de felbegeerde televisieprijs.

Hoofddrolspelers Victor Reinier en Angela Schijf namen de prijs dolblij in ontvangst. „Het is een eer om deze serie voor jullie te maken”, zei Schijf. „Met elke week 2 miljoen kijkers hebben we zo'n trouwe achterban en zoveel fans. Dat jullie ons dit hebben gegeven, is echt de kers op de taart.” Reinier schoof daarop de ring om

haar vinger. Zijn belofte om een deel van de toespraak te zingen als ze zouden winnen, hield op het podium geen stand.

Humberto Tan (RTL 4) is uitgeroepen tot de beste mannelijke tv-persoonlijkheid van het jaar en kreeg de Zilveren Televizier-Ster. De presentator van het succesvolle *RTL Late Night* versloeg daarmee concurrenten Johnny de Mol (RTL 4) en Art Rooijackers (AVROTROS).

Bij de vrouwen ging de Zilveren Televizier-Ster naar Chantal Janzen (RTL 4). Janzen zat als enige van de drie genomineerden in de zaal. Mede-kanshebbers Linda de Mol en Floortje Dessing moesten wegens vakantie en ziekte verstek laten gaan.

Checkpoint (EO) won de Gouden Stuiver voor beste jeugdprogramma van het jaar.